

דְבָרֵי יִשְׂרָאֵל

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ לַעֲעִירֵי הַעֲצָאן

ערוך ע"י ישראל שלום דבורץ
בהוצאת מכון דברי יושר

שְׁנֵה שְׁבִיעִיות פְּרֻשַׁת בַּמִּדְבָּר תשע"ז ג'ליון של"ז (337)

מה בפְּרֻשָּׁה

תמצית דברי הפְּרֻשָּׁה בְּשֻׁלֹב פְּרוּשִׁים וְדָרוּשִׁים

בַּעַת שְׁמוּעֵי אֵת הָאָרוֹן מִמְקוֹמוֹ בְּקֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים לְמַסַּע הַמִּתְנַחֵל.

בְּרַב הַשָּׁנִים שֶׁבַת זוּ הִיא הַשְּׁבֵת שְׁסֻמוּכָה לְחַג הַשְּׁבוּעוֹת, אַךְ הַשָּׁנָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הַשְּׁבֵת הַשְּׁסֻמוּכָה לְחַג, הִיא שֶׁבַת פְּרֻשַׁת נִשְׂא, סְמִיכוֹת פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ לְחַג הַשְּׁבוּעוֹת רוּמְזוֹת לָנוּ דְבַר גְּדוֹל כְּפִי שֶׁתִּקְרָאוּ בְּהַמְשָׁךְ.

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זוּ גַם הַשְּׁבֵת הַשְּׁשִׁית מֵאַחֲרֵי חַג הַפֶּסַח, וּבִשְׁבֵת זוּ מִשְׁלִימִים אֵת כָּל פְּרָקֵי אֲבוֹת בְּלִמּוּד הַפֶּרֶק הַשִּׁישִׁי הַעוֹסֵק בְּקִנּוּי הַתּוֹכָה, וְכֵן נִתְּכַוֵּן כְּבָר לְהַתְחִיל לְקַבֵּל אֵת הַשְּׁפָעַת קְבֻלַּת הַתּוֹכָה בַּשְּׁבוּעַ הַבָּא עֵת יִתְחַדֵּשׁ עֲלֵינוּ חֲדָשׁ קְבֻלַּת הַתּוֹכָה.

חַו"ל אוֹמְרִים שְׁמִי שְׂרוּצָה לְקַנּוֹת אֵת הַתּוֹכָה בְּקִנּוּי אֲמַתִּי צְרִיךְ לְשִׁים אֵת עֲצָמוֹ כַּמִּדְבָּר, לְנַתֵּר עַל כָּל הַבְּלִי תַעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְלִשְׁאַף כֵּךְ אֵל תַּעֲנוּג הַאֲמַתִּי וְהַנְּצַחִי לְמוֹד הַתּוֹכָה.

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ רוּמְזוֹת אֵת עֲנִין הַמִּדְבָּר, וְזֶה כֵּךְ רָמַז אֶחָד מֵהַרְמָזִים הַמְקַשְּׂרִים אֵת הַשְּׁבֵת לְמַעֲלוֹת הַקִּנּוּי וְלִמּוּד הַתּוֹכָה, נִזְכָּר רָמַז נוֹסֵף שֶׁיֵּשׁ בְּפְרֻשַׁתְּנוּ הַרְמָזִים לְמַה שְׂזוֹכָה מִי שְׁלוּמֵד אֵת הַתּוֹכָה, בְּסוֹף הַפְּרֻשָּׁה נִקְרָא עַל הַלְלוּיִים נוֹשְׂאֵי הָאָרוֹן, אָרוֹן הָעֵדוּת הוּא כְּנֶגֶד הַתּוֹכָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב קוֹדֵם, לֹא הַלְלוּיִים נִשְׂאוּ אֵת הָאָרוֹן, אֲלָא הָאָרוֹן נִשְׂא אוֹתָם, כֵּךְ הַלּוּמֵד תּוֹכָה וְקוֹנָה אֵת קִנּוּיָהּ זוֹכָה שֶׁהַתּוֹכָה מְרוּמְמֵת אוֹתוֹ וּמְגַדְּלָתוֹ.

שְׁבֵת שְׁלוֹם וּמִבְרָךְ.

יְלָדִים יְקָרִים וְחֻבִּיבִים!

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ פּוֹתַחַת אֵת חֲמֵשׁ הַפְּקוּדִים אוֹ בְשֻׁמוֹ הַמְּפָרֵסֵם יוֹתֵר - סֵפֶר בַּמִּדְבָּר.

בְּפְרֻשָּׁה נִקְרָא עַל הַצּוּוֵי לְפָקֵד וְלִסְפֹּר אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהוֹדִיעַ כַּמָּה חֻבִּיבִים הֵם לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּמִנְיָן זֶה סִיעוּ בִּידֵי מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן גַּם נְשִׂאֵי הַשְּׁבָטִים אִישׁ אִישׁ עַל שְׁבָטוֹ.

בַּמִּדְרָשׁ מְסַפֵּר כִּיצַד הַתְּנַהֵל הַמְּפָקֵד: כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל עֹבֵר לְפָנֵי מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְהִזְכִּיר אֵת שְׁמוֹ לְפָנֵיהֶם, וְהֵם בְּקִשּׁוֹ רְחֻמִּים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבִרְכוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

בְּמִנְיָן זֶה שְׁעֵלָה לְמִסְפָּר שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף שְׁלֹשֶׁת אֶלְפִים חֲמִשׁ מֵאוֹת וְחֻמְשִׁים, נִמְנָו כֵּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְגִיל עֲשָׂרִים שָׁנָה וְעַד בְּנֵי שְׁשִׁים וְלֹא שְׁבָט לֹא שְׁנִמְנָו בְּנִפְרָד.

נִקְרָא בְּפְרֻשָּׁה עַל הַיַּעוּד שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעַד אֵת בְּנֵי לֹא לַעֲבֹד אֵת עַבְדוֹת הַמִּשְׁכָּן וְכִלּוֹ וְלַעֲמֹד עַל מִשְׁמַרְתָּ הַקְּדוֹשׁ.

נִתְּכַוֵּן בְּמַעֲלָתָם הַגְּדוֹלָה וְהַעֲצוּמָה שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר נִקְרָא בְּפְרֻשָּׁה עַל הַחֲלוּקָה שֶׁל הַשְּׁבָטִים לְאַרְבַּעַה מַחְנוֹת וְדוֹגְלִים וְצוּרַת חֲנִינְתָם מִסְבִּיב לְמִשְׁכָּן חֲלוּקָה הַמְקַבֵּלָה לְאַרְבַּעַת מַחְנוֹת הַמְּלֻאָכִים הַסוֹבְבִים בְּשִׁמּוֹם אֵת מְקוֹם הַשְּׁכִינָה, וְיָאֵף כָּאֵן בְּעוֹלָם הַזֶּה מְקוֹם מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל אֵת מַחְנֵה לְוִיָּהּ וּמַחְנֵה שְׁכִינָה - מְקוֹם הַמִּשְׁכָּן.

מִתּוֹךְ דְּבָרֵי הַתּוֹכָה נִרְאָה אֵת מַעֲלָתוֹ שֶׁל הַמִּלְלָמֵד אֵת בֶּן חֲבָרוֹ תּוֹכָה, שֶׁהוּא נִחְשָׁב כְּאֵלוֹ הוּא וְלֹדוֹ,

וְאִפִּילוֹ אִם אָבִי הַתְּלֻמִּיד גְּדוֹל כְּאַהֲרֹן הַכֹּהֵן הַגְּדוֹל, אֲבָל בְּנֵי שְׁלֻמּוֹ תּוֹכָה מִפִּי מֹשֶׁה נִקְרָאוּ תּוֹלְדוֹתָיו שֶׁל מֹשֶׁה.

בְּהִיוֹת שְׁבָט לֹא הַשְּׁבָט הַנִּבְחָר לְשֵׁרֵת אֵת הַשֵּׁם לְכֵן נִצְטוּוּ לְפָקֵד אֵת בְּנֵי לֹא בְּנִפְרָד מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁבָט זֶה נִמְנָה מְגִיל חֲדָשׁ יָמִים, וְנִס גְּדוֹל הִיָּה בְּמִנְיָן זֶה, מֹשֶׁה הִיָּה עוֹמֵד עַל פֶּתַח הָאֹהֶל וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיָּה אוֹמֵר לוֹ בְּאֹהֶל זֶה יֵשׁ אַרְבָּעָה תִּינוּקוֹת, וְכֵךְ בְּכָל אֹהֶל וְאֹהֶל הִיָּה מֹשֶׁה עוֹמֵד בְּפֶתַח וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיָּה אוֹמֵר לוֹ כַּמָּה תִּינוּקוֹת בְּאֹהֶל זֶה.

לְאַחַר שְׁנִמְנָו הַלְלוּיִים, צִנָּה הַשֵּׁם לְמַנּוֹת אֵת כָּל הַבְּכוֹרוֹת הַזְּכָרִים שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֶּן חֲדָשׁ וּמַעֲלָה, וְלִפְדוֹת אוֹתָם אוֹ כְּנֶגֶד הַלְלוּיִים אוֹ בְּחֻמְשָׁה סְלָעִים.

בְּסוֹף הַפְּרֻשָּׁה, הַתּוֹכָה מְצַנֵּה וּמְפָרֶטֶת אֵת עַבְדוֹת בְּנֵי קֶהֶת בְּאֹהֶל מוֹעֵד, שְׁעֵלָתָם הָיָה מוֹטֵל לְשֵׁאת אֵת הָאָרוֹן וְהִשְׁלָחוֹ מִן הַמְּנוּכָה וְהַמְּזוּבָחוֹת, וְזָכוּ שְׂאֵת עַבְדוֹתָם הֵם נִשְׂאוּ בְּעַצְמָם בְּכַתְפֵיהֶם, אַךְ בְּסוֹפוֹ שֶׁל דְּבַר לֹא הֵם נִשְׂאוּ אֵת הָאָרוֹן אֲלָא הָאָרוֹן נִשְׂא אוֹתָם וְהֵם הָיוּ אַךְ נִרְאִים כְּאֵלוֹ הֵם נוֹשְׂאִים אוֹתוֹ.

מִכִּיּוֹן שֶׁבְּמִשְׁאֵל בְּנֵי קֶהֶת הִיָּה אֵת אָרוֹן הָעֵדוּת, מְזַהֵרָה הַתּוֹכָה בְּאֹהֶרָה מִיַּחְדָּת אֵת הַכֹּהֲנִים וְהַלְלוּיִים שֶׁיִּשְׁמְרוּ שְׁמִירָה מִיַּחְדָּת

מתוך: אתו "בינינו" | מערכת שיעורי תורה לצפייה

מגדנות לשלחן שבת

השומרים

לדרכי דורות הצטוו הלויים להיות השומרים סביב למשכן ה', בתחלה זה היה במדבר, ואחר כך פשנכנסו לארץ ישראל ונבנה בית הבחיכה, המשיך תפקידם של שבט לוי להיות שומרי משמרת ה'.

האם לאחר שחרב בית מקדש שני ותפארתו בטל הצווי? לא ולא! לא די שלא בטל, אלא עוד הוסף עליו כפי שנראה. לפגי שנמשיך, עלינו להבין מה היה תפקידם של בני לוי, ומהי המשמרת והשמירה שהם היו ממנים לשמור.

שבט לוי, לא היו צריכים לשמור שלא פנסו פולשים אל המשכן, לא היתה זו שמירה במשגים הדלים שלנו, היכל ה' לא צריך שמירה, להפך, המשכן הגן על כל סביבתו, על כל העולם, הוא הגן על עם ישראל, עד כדי כך שאם היה מתקרב עקרב ליהודי, היה יוצא זיק אש מבית קדש הקדשים והיה שורף את העקרב שלא יזיק את היהודי.

אם כך, על מי הם שמרו? התשובה היא: על עם ישראל שלא יזק ולא יפגעו! איך? על ידי שהם למדו תורה הנצי"ב מואלוזין אומר שכבר אז במדבר, כשפלים היו בני דור דעה ועסקו בתורה, היה לשבט לוי תפקיד מיוחד, להסיר מהם כל שבעולם ולטול על עצמם על של מלך, לשמור משמרתו, ומהי המשמרת? לעסק בתורה.

כן, כל דור המדבר עסק בתורה, אבל בני לוי עסקו בתורה מתוך הצווי של שומרי משמרת ה'. על ידי למוד התורה של שבט לוי, היתה שמירה על כל ישראל, התורה שלהם, היא זו שהגנה על כולם, זה התפקיד שלהם וזו החובה שלהם, עם כל האחריות הכרוכה בכך.

ושמירה זו המשיכה גם פשנכנסו לארץ ישראל, שבט לוי ממשיך עם המצנה המטלת עליו, ומגנים בני השבט על כולם, על ידי למוד התורה. וכשבועונות חרב בית המקדש, האם תם תפקידו של שבט לוי? ונדאי ונדאי שלא, לא די שלא תם, אלא אנהנו צריכים את השמירה הזו יותר ויותר, שהכי כאשר היו המשכן ובית המקדש, היו אלו יחד עם תורת הלויים מגנים עלינו, וכעת כאשר

משה בחיו רבי משה במבטי התמיהה של רבי איסר זלמן למעשיו, פנה אליו ואמר לו: רואה אנכי שהנך תמה על הנהגתי זאת, אם כן, אספר לך מי הוא רבי חיים לייב.

בעננה אישישוק היה כולל, ככולל זה למד רבי חיים לייב. באותם ימים היתה, רחמנא ליצלן, מגפה נוראה בכל האזור, שהפילה חללים רבים, בכל האזור היא פגעה, חוץ מעננה אחת: אישישוק, שם לא נפגע איש.

רבה של אישישוק באותם ימים היה רבי אברהם שמואל מחבר הספר "עמודי אש".

באחד הימים אמר רבי אברהם שמואל לאחד מלומדי הכולל, רבי מנחם קרקובסקי שהיה תלמיד חכם עצום, "יודע הנך מפני מה לא פוגעת המגפה בעננתנו אישישוק? האברך הזה, רבי חיים לייב שלומד כל יום במשך רוב שעות היום בעמידה - הוא זה אשר עוצר את המגפה ומונע בעדה מלחדר לגבולנו".

המשיך רבי משה דנישבסקי לספר לרבי איסר זלמן כיצד ראו עין בעין את גדל שמירתו של רבי חיים לייב על יושבי העננה בזכות התורה שעסק בה. חמיו של רבי חיים לייב, היה גר בעיר לינדא שהיתה רחוקה מאזור המגפה, כששמע חמיו שיש מגפה באזור אישישוק, בקש מחתנו רבי חיים לייב שיהזר ללינדא, נעתר רבי חיים לייב לבקשת חמיו ונסע ללינדא. ומיד איך שהוא יצא מאישישוק, החלה המגפה לפגע גם בתושבי עננה זו!

כאשר היה רבי איסר זלמן מספר את הספור, היה מתרגש מאד ועיניו זלגו דמעות.

הנה לנו עדות אמת, חזוק לדבר, ההגנה האמתית, השמירה היחידה, היא לומדי התורה.

לא רופאים, מצילים ממחלות, לא צבא מגן מהתקפות, רק לומדי התורה, לא סתם ללמד, אלא לעזב הכל! ורק ללמד וללמד וללמד, ולדעת שהאחריות המטלת על הלומד היא עצומה, ושכרה אף הוא לאין ערוך, כי כל המציל נפש אחת מישראל, כאלו קיים עולם מלא, על אחת כמה וכמה כשהוא מציל עולם מלא!

חסרנו זאת, צריכים הלויים להוסיף בשמירתם כנגד מה שחסרנו בהרבה.

מי הוא היום ה"שבט לוי" שמגן על עם ישראל? עונה על כך הרמב"ם בפסק הלכה בסוף הלכות שמייטה ויובל, שכל אחד יכול להיות "שבט לוי", גם אם משבט יהודה או בנימין או כל שבט אחר.

הרמב"ם פותב שפדי להיות "לוי", צריך להיות עובד ה' לגמרי, ולהסיר מעצמו כל על אחר. רק לשבת וללמד תורה ולקיים את מצוות ה', רק זה ולא שום דבר אחר.

אז מי הם שבט לוי היום? מי שיושב ולומד תורה באמת ובתמים. ותלמידי חכמים אלו שיושבים ועוסקים בתורה, מועילים לעולם את התועלת האמתית, הם השומרים על עם ישראל, הם המגינים על כל ישראל בכל מקום שהם, רק הם, ולא אף אחד אחר, לא צבא ולא כלי נשק, כלום, רק לומדי התורה!

דבר זה הוא כל כך פשוט וברור, אבל תמיד כדאי להתחזק בזה, ומעל לכל לשאף שאיפה אמיתית ולומר ולקוות - גם אני רוצה להיות "לוי", גם אני רוצה להיות בעל הזכות הגדולה הזו, להחזיק את העולם, לשמור על כולם.

בספר 'בדרך עץ החיים' על תולדותיו של רבנו בעל האבן האזל, רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, מספר שפעם הוא השתתף בכנוס רבנים, ובין השאר היו שם רבה של סלבודקה שהיה תלמיד חכם מפלג בתורה ויראת שמים - רבי משה דנישבסקי, ורבי חיים לייב מישקובסקי שאף הוא היה ידוע ומפורסם כלמדן מפלג וצדיק.

בעת אחת ההפסקות באסיפת הרבנים, ישב רבי איסר זלמן במדרו של רבי משה דנישבסקי והדלת היתה פתוחה למסדרון.

באותה העת התהלך רבי חיים לייב מישקובסקי הלוד נשב בפרוזדור כשהוא שקוע בלמוד.

בכל פעם שהיה רבי חיים לייב עובר ליד פתח המדר שבו ישבו הרבנים, היה רבי משה קם מכסאו ועומד מלא קומתו לכבודו של רבי חיים לייב.